

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed method research) ประกอบด้วย ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมในทุกมิติและครบถ้วน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี ปัจจุบันเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรีแบ่งเขตการปกครอง รวมทั้งสิ้น 15 เขต ดังนี้ 1) เขตธนบุรี 2) เขตคลองสาน 3) เขตบางกอกน้อย 4) เขตบางกอกใหญ่ 5) เขตตลิ่งชัน 6) เขตบางพลัด 7) เขตทวีวัฒนา 8) เขตหนองแขม 9) เขตบางแค 10) เขตภาษีเจริญ 11) เขตบางบอน 12) เขตบางขุนเทียน 13) เขตจอมทอง 14) เขตทุ่งครุ 15) เขตราชบุรีบูรณะ จำนวนประชากร (ข้อมูล ณ ธันวาคม พ.ศ.2560) 1,759,964 คน จำนวนบ้าน (ข้อมูล ณ พ.ศ. 60) 786,076 ครอบครัว (<https://th.wikipedia.org> สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตตลิ่งชัน และเขตคลองสาน ซึ่งการเลือกเขตพื้นที่ที่ศึกษาในการวิจัยนี้เลือกพื้นที่ที่ศึกษาโดยพิจารณาจากเขตพื้นที่ที่มีแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและหลากหลาย สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน และทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างมีศักยภาพ นอกจากนั้น ยังพิจารณาถึงความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล ชุมชนหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทชุมชน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ ชุมชน และประชาชน ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 15 เขต ดังนี้ 1) เขตธนบุรี 2) เขตคลองสาน 3) เขตบางกอกน้อย 4) เขตบางกอกใหญ่ 5) เขตตลิ่งชัน 6) เขตบางพลัด 7) เขตทวีวัฒนา 8) เขตหนองแขม 9) เขตบางแค 10) เขตภาษีเจริญ 11) เขตบางบอน 12) เขตบางขุนเทียน 13) เขตจอมทอง 14) เขตทุ่งครุ 15) เขตราชบุรีบูรณะ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ชุมชน และประชาชน ในพื้นที่ 4 เขต ดังนี้ เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตตลิ่งชัน และเขตคลองสาน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และมีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ประชากรของงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย คือ งานวิจัยที่สืบค้นได้จากห้องสมุดของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ระยะเวลาที่สืบค้นและศึกษางานวิจัย คือ เดือนพฤศจิกายน 2561 – กรกฎาคม 2562 จำนวนงานวิจัยที่สามารถสืบค้นได้ 260 เรื่อง ที่มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องและเหมาะสมของ

ระเบียบวิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่ได้นำมาสังเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 50 เรื่อง โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมดในโครงการวิจัยลำดับต่อไป ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยนำเสนอในภาคผนวก จ

ประชากรของงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย คือ งานวิจัยที่สืบค้นได้จากห้องสมุดของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ระยะเวลาที่สืบค้นและศึกษางานวิจัย คือ เดือนพฤศจิกายน 2561 – กรกฎาคม 2562 มีจำนวนงานวิจัยที่สามารถสืบค้นได้ทั้งหมด จำนวน 347 เรื่อง ที่มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้อง และเหมาะสมของระเบียบวิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่ได้นำมาสังเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 50 เรื่อง โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมดในโครงการวิจัยลำดับต่อไป ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัยนำเสนอในภาคผนวก จ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ฝั่งธนบุรี รวมทั้งสิ้น 15 เขต ดังนี้ 1) เขตธนบุรี 2) เขตคลองสาน 3) เขตบางกอกน้อย 4) เขตบางกอกใหญ่ 5) เขตตลิ่งชัน 6) เขตบางพลัด 7) เขตทวีวัฒนา 8) เขตหนองแขม 9) เขตบางแค 10) เขตภาษีเจริญ 11) เขตบางบอน 12) เขตบางขุนเทียน 13) เขตจอมทอง 14) เขตทุ่งครุ 15) เขตราชบุรีบูรณะ การวิจัยในส่วนนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะในส่วนของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา อันเป็นระดับการศึกษาที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น รัก ห่วงแหน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยที่รัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาและให้บริการทางการศึกษากับผู้เรียนทุกคน โดยเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3,309 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4,979 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4,486 คน รวมทั้งสิ้น 12,774 คน (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2562) รายละเอียดนำเสนอได้ดังตาราง 3.1 – 3.3

ตาราง 3.1 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ลำดับ	สังกัด	โรงเรียน	จำนวนครู
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	วัดเจ้ามูล	14
2	ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	วัดสังข์กระจาย (แจ่ม วิชาสอน)	9
3		วัดหงส์รัตนาราม	18
4		ประมทวิธาภิเศก	26
5		วัดช่างเหล็ก	17
6		วัดอมรินทราราม	58
7		โสมสิตโสโมสร	25
8		ราชวินิตประถมบางแค	48
9		วัดนาคปรก	8
10		วัดหนัง	29
11		อนุบาลวัดนางนอง	14
		รวม	266
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ศึกษานารี	159
2	มัธยมศึกษา เขต 1	ทวิธาภิเศก	129
3	กรุงเทพมหานคร	สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	41
4		วัดอินทาราม	73
5		มหาราชพาราม	60
6		ชินรสวิทยาลัย	100
7		สตรีวัดระฆัง	89
8		สุวรรณารามพิทยาคม	80
9		มัธยมวัดดุสิตาราม	51
10		มัธยมวัดนายโรง	59
11		สวนอนันต์	13
12		พิทยาลงกรณ์พิทยาคม	22
13		รัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	158
14		ทวิธาภิเศก บางขุนเทียน	59
15		วัดนวลนรดิศ	110
16		วัดรางบัว	38
17		สตรีวัดอัสสัมชัญ	106
18		ไชยฉิมพลีพิทยาคม	28
19		จันทร์ประดิษฐารามพิทยาคม	90
20		มัธยมวัดหนองแขม	145
21		บางปะกอกพิทยาคม	153
22		แจรงร้อนวิทยา	30
23		วัดบวรมงคล	28

ตาราง 3.1 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ (ต่อ)

ลำดับ	สังกัด	โรงเรียน	จำนวนครู
24	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	วิมุตยารามพิทยากร	30
25	มัธยมศึกษา เขต 1	ปัญญาวรคุณ	88
26	กรุงเทพมหานคร	ราชวินิตบางแคปานขำ	65
27		โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ	100
28		นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล	147
29		วัดพุทธบูชา	99
30		อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย	84
31		ศึกษานารีวิทยา	127
32		นवलนรดิศวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก	41
33		มัธยมวัดสิงห์	146
34		วัดราชโอรส	128
35		บางมดวิทยา	107
36		สวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	60
		รวม	3,043
		รวมทั้งสิ้น	3,309

ที่มา: <https://www.smart.nongkhai2.go.th> ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2562

ตาราง 3.2 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	สำนักงานเขต	โรงเรียน	จำนวนครู
1	ธนบุรี	วัดประยูรวงค์	11
2	ธนบุรี	วัดขุนจันทร์	10
3	ธนบุรี	วัดบุคคโล	9
4	ธนบุรี	วัดดาวคะนอง	13
5	ธนบุรี	วัดกัลยาณมิตร	8
6	ธนบุรี	วัดราชคฤห์	10
7	ธนบุรี	วัดประดิษฐาราม	8
8	ธนบุรี	วัดบางสะแกใน	30
9	ธนบุรี	วัดเวฬุราชิม	14
10	ธนบุรี	กัณฑ์ทาราราม	12
11	ธนบุรี	วัดโพธิ์นิมิต	21
12	ธนบุรี	วัดใหม่ยายนุ้ย	10
13	ธนบุรี	วัดกระบี่พิณิจ	29
14	ธนบุรี	วัดราชวรินทร์	9
15	ธนบุรี	วัดบางสะแกนอก	8
16	ธนบุรี	วัดใหญ่ศรีสุพรรณ	9
17	ธนบุรี	วัดบางน้ำชัน	8
18	คลองสาน	วัดทองธรรมชาติ	10
19	คลองสาน	วัดทองนพคุณ	10
20	คลองสาน	วัดพิชัยญาติ	10
21	คลองสาน	วัดสุวรรณ	31
22	คลองสาน	วัดเศวตฉัตร	22
23	คลองสาน	วัดสุทธาราม	38
24	คลองสาน	วัดทองเพลง	23
25	คลองสาน	มัธยมวัดสุทธาราม	41
26	บางกอกใหญ่	วัดราชสิทธิาราม	19
27	บางกอกใหญ่	วัดท่าพระ	30
28	บางกอกใหญ่	วัดประคัมภีร์	10
29	บางกอกใหญ่	วัดใหม่พิเรนทร์	8
30	บางกอกใหญ่	วัดตี่ดวด	8
31	บางกอกใหญ่	วัดนาคกลาง	9
32	บางกอกน้อย	วัดบางขุนนนท์	8
33	บางกอกน้อย	วัดวิเศษการ	11
34	บางกอกน้อย	วัดเจ้าอาม	10
35	บางกอกน้อย	วัดโพธิ์เรียง	11
36	บางกอกน้อย	วัดยางสุทธาราม	22

ตาราง 3.2 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงานเขต	โรงเรียน	จำนวนครู
37	บางกอกน้อย	วัดศรีสุदारาม	10
38	บางกอกน้อย	วัดบางเสาธง	7
39	บางกอกน้อย	วัดสุวรรณาราม	24
40	บางกอกน้อย	วัดพระยาทำ	7
41	บางกอกน้อย	วัดคงมุลเหล็ก	9
42	บางกอกน้อย	วัดอัมพวา	11
43	บางกอกน้อย	วัดสุวรรณคีรี	10
44	บางกอกน้อย	วัดดุสิตาราม	17
45	บางกอกน้อย	วัดปฐมบุตตรอิสาราม	9
46	บางกอกน้อย	วัดมะลิ	21
47	ตลิ่งชัน	วัดไก่อเตี้ย (สวัสดีประชาชนกุล)	8
48	ตลิ่งชัน	วัดชัยพลกษมาลา	21
49	ตลิ่งชัน	ชุมทางตลิ่งชัน	17
50	ตลิ่งชัน	วัดทอง (อุดมศิลป์วิทยาการ)	9
51	ตลิ่งชัน	วัดมะกอก(วิสุทธิวิทยาการ)	8
52	ตลิ่งชัน	วัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)	25
53	ตลิ่งชัน	วัดอินทราวาส	18
54	ตลิ่งชัน	วัดปากน้ำฝั่งเหนือ	14
55	ตลิ่งชัน	วัดประสาธ	10
56	ตลิ่งชัน	วัดเกาะ	8
57	ตลิ่งชัน	วัดพิบูล	11
58	ตลิ่งชัน	วัดกระโจมทอง	9
59	ตลิ่งชัน	วัดรัษฎาธิฐาน	21
60	ตลิ่งชัน	วัดตลิ่งชัน	11
61	ตลิ่งชัน	วัดช่างเหล็ก	8
62	ตลิ่งชัน	ฉิมพลี	38
63	บางพลัด	วัดอาวุธวิกสิตาราม	11
64	บางพลัด	วัดพระยาศิริไอยสวรรค	9
65	บางพลัด	วัดเปาโรหิตย์	10
66	บางพลัด	วัดเทพากร (เลี่ยมมาตุทิศ)	9
67	บางพลัด	วัดฉัตรแก้วจวงกลณี	8
68	บางพลัด	วัดวิมุตยาราม	16
69	บางพลัด	วัดบางพลัด(ป.สุวณโณ)	23
70	บางพลัด	วัดคฤหบดี	8
71	บางพลัด	วัดรวก	18
72	บางพลัด	วัดสามัคคีสุทธาวาส	17

ตาราง 3.2 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงานเขต	โรงเรียน	จำนวนครู
73	บางพลัด	บางยี่ขันวิทยาคม	13
74	จอมทอง	วัดมงคลวาราราม (สมพรพสกสรศักดิ์)	19
75	จอมทอง	วัดนางนอง (พิพัฒน์)	26
76	จอมทอง	วัดศาลาครืน	9
77	จอมทอง	วัดสี่สุก	34
78	จอมทอง	วัดบางประทุนนอก	16
79	จอมทอง	วัดโพธิ์แก้ว(กระษัตราธิราชวิทยาลัย)	11
80	จอมทอง	วัดนาคนิมิตร	41
81	จอมทอง	วัดบางขุนเทียนนอก	26
82	จอมทอง	วัดโพธิ์ทอง	42
83	จอมทอง	วัดยายร่ม(วัฒนาราชวรวิหาร)	35
84	จอมทอง	วัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล)	66
85	ทวีวัฒนา	คลองตันไทร (สุขล้อมอุทิศ)	14
86	ทวีวัฒนา	คลองทวีวัฒนา(ทองน่วมอนุสรณ์)	48
87	ทวีวัฒนา	คลองบางพรหม	17
88	ทวีวัฒนา	คลองมหาสวัสดิ์	22
89	ทวีวัฒนา	วัดปุณณवास	76
90	ทวีวัฒนา	ตั้งพรุหทัยธรรม	74
91	ทวีวัฒนา	มัธยมปุณณवास	53
92	ภาษีเจริญ	วัดนิมมานรดี	90
93	ภาษีเจริญ	วัดจันทร์ประดิษฐาราม	84
94	ภาษีเจริญ	วัดชัยฉิมพลี	17
95	ภาษีเจริญ	วัดโคกนอน	14
96	ภาษีเจริญ	วัดมะพร้าวเตี้ย	24
97	ภาษีเจริญ	วัดโตนด	5
98	ภาษีเจริญ	วัดตะล่อม	7
99	ภาษีเจริญ	วัดกำแพง	12
100	ภาษีเจริญ	วัดทองศาลางาม	20
101	ภาษีเจริญ	วัดวิจิตรการนิมิตร	11
102	ภาษีเจริญ	วัดประดู่บางจาก (พ่วงอุทิศ)	10
103	ภาษีเจริญ	บางจาก (โกลนประเสริฐอุทิศ)	11
104	ภาษีเจริญ	วัดอ่างแก้ว (จีบ ปานขำ)	43
105	หนองแขม	วัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ)	78
106	หนองแขม	ประชาบำรุง	53
107	หนองแขม	มนต์จรัสสิงห์อนุสรณ์	17
108	หนองแขม	วัดศรีนวลธรรมวิมล	61

ตาราง 3.2 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงานเขต	โรงเรียน	จำนวนครู
109	หนองแขม	วัดอุดมรังสี	105
110	หนองแขม	บ้านขุนประเทศ	69
111	บางขุนเทียน	หมู่บ้านเกาะโพธิ์	9
112	บางขุนเทียน	ราชมนตรี (ปลื้ม-เชื่อมนุกูล)	57
113	บางขุนเทียน	แก้วข้าทักขุปลั๊ก	8
114	บางขุนเทียน	คลองพิทยาลงกรณ์	23
115	บางขุนเทียน	ศาลเจ้า (ห้าวนุกูลวิทยา)	46
116	บางขุนเทียน	วัดท่าข้าม	45
117	บางขุนเทียน	วัดบัวผ่น	7
118	บางขุนเทียน	วัดประชาบำรุง	22
119	บางขุนเทียน	วัดเลา	53
120	บางขุนเทียน	บางขุนเทียนศึกษา	113
121	บางขุนเทียน	วัดหัวกระบือ	51
122	บางขุนเทียน	วัดสะแกงาม	96
123	บางขุนเทียน	วัดเสม็ดดำ	49
124	บางขุนเทียน	วัดบางกระดี	55
125	บางขุนเทียน	วัดกำแพง	51
126	บางขุนเทียน	วัดกก	28
127	ราษฎร์บูรณะ	วัดประเสริฐสุทธาวาส	10
128	ราษฎร์บูรณะ	วัดแจรงร้อน	19
129	ราษฎร์บูรณะ	วัดสน	12
130	ราษฎร์บูรณะ	วัดसारอด	17
131	ราษฎร์บูรณะ	วัดบางปะกอก	110
132	ราษฎร์บูรณะ	รัตนจินะอุทิศ	43
133	บางแค	บางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)	33
134	บางแค	เพชรเกษม (จตุรงค์สงครามอนุสรณ์)	32
135	บางแค	วัดศาลาแดง	31
136	บางแค	บางไผ่ (บ้านนายพันแก้วขาว)	12
137	บางแค	บางเชือกหนัง	20
138	บางแค	วัดพรหมสุวรรณสามัคคี	32
139	บางแค	บางแคเหนือ	39
140	บางแค	วัดม่วง	45
141	บางแค	หมู่บ้านเศรษฐกิจ	37
142	บางแค	วัดบุญประดิษฐ์	42
143	บางแค	คลองหนองใหญ่	63
144	บางแค	วัดราษฎร์บำรุง (งามศิริวิทยาคาร)	52

ตาราง 3.2 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงานเขต	โรงเรียน	จำนวนครู
145	ทุ่งครุ	นาหลวง	124
146	ทุ่งครุ	สามัคคีบำรุง	29
147	ทุ่งครุ	บางมด (ตันเปาว์วิทยาคาร)	25
148	ทุ่งครุ	ราษฎร์บูรณะ	54
149	ทุ่งครุ	รางราชพฤกษ์ (นุชมีอุทิศ)	9
150	ทุ่งครุ	วัดทุ่งครุ	99
151	ทุ่งครุ	คลองรางจาก	10
152	ทุ่งครุ	ชูสินทองประดิษฐ์อนุสรณ์	27
153	บางบอน	บ้านนายผล	22
154	บางบอน	บ้านนายสี	26
155	บางบอน	วัดบางบอน (พิมพ์ จันท์อู่ปถัมภ์)	49
156	บางบอน	พรหมราษฎร์รังสรรค์	25
157	บางบอน	สถานีพรมแดน	12
158	บางบอน	วัดนินสุขาราม	11
159	บางบอน	คงไคร์ดอูทิศ	23
160	บางบอน	บ้านนายเหรียญ	32
161	บางบอน	พระยามนธัตราชศรีพิจิตร	134
		รวม	4,486

ที่มา: <http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation> ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2562

ตาราง 3.3 จำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนพื้นที่ฝั่งธนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ

ลำดับ	เขต	จำนวนครู
1	เขตธนบุรี	514
2	เขตคลองสาน	89
3	เขตบางกอกน้อย	179
4	เขตบางกอกใหญ่	70
5	เขตตลิ่งชัน	242
6	เขตบางพลัด	491
7	เขตทวีวัฒนา	65
8	เขตหนองแขม	420
9	เขตบางแค	718
10	เขตภาษีเจริญ	442
11	เขตบางบอน	461
12	เขตบางขุนเทียน	540
13	เขตจอมทอง	190
14	เขตทุ่งครุ	180
15	เขตราชบุรีบูรณะ	378
	รวม	4,979

ที่มา: <http://www.eduwh.moe.go.th/pub/report/stat/> ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2562

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี เขตตลิ่งชัน เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ และเขตคลองสาน ที่ได้มาจากการสุ่มเขตพื้นที่ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) รวม 4 เขต จำนวน 476 คน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง คือ การสุ่มโรงเรียนด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) และในแต่ละโรงเรียนใช้วิธีการสุ่มแบบยกกลุ่ม (cluster random sampling) ขนาดกลุ่มตัวอย่างพิจารณาตามแนวคิดของ Krejcie และ Morgan (1970)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาจากกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ครู นักวิชาการ นักการศึกษา นักท่องเที่ยวทั่วไป และประชาชนทั่วไป ดังนั้น จึงกำหนดขนาดของประชากรในการวิจัยตามจำนวนประชาชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ซึ่งก็มีจำนวนมากเพียงพอสำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ ของ Krejcie และ Morgan (1970) รายละเอียดมีดังนี้ ประชาชนในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรีปัจจุบัน เขตพื้นที่ฝั่งธนบุรีแบ่งเขตการปกครอง รวมทั้งสิ้น 15 เขต ดังนี้ 1) เขตธนบุรี 2) เขตคลองสาน 3) เขตบางกอกน้อย 4) เขตบางกอกใหญ่ 5) เขตตลิ่งชัน 6) เขตบางพลัด 7) เขตทวีวัฒนา 8) เขตหนองแขม 9) เขตบางแค 10) เขตภาษีเจริญ 11) เขตบางบอน 12) เขตบางขุนเทียน 13) เขตจอมทอง 14) เขตทุ่งครุ 15) เขตราชบุรี

บุรณะ จำนวนประชากร (ข้อมูล ณ ธ.ค. 60) 1,759,964 คน จำนวนบ้าน (ข้อมูล ณ พ.ค. 60) 786,076 ครอบครัว (<https://th.wikipedia.org> สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี ได้แก่ พระราชวังเดิมสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรือพระราชพิธี วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร วัดหงส์รัตนารามราชวรวิหาร อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี ชุมชนบ้านบุ ชุมชนบ้านช่างหล่อ ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำวัดตลิ่งชัน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำวัดสะพาน จำนวน 800 คน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง คือ การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ขนาดกลุ่มตัวอย่างพิจารณาตามแนวคิดของ Krejcie และ Morgan (1970)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชนบนฐานเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชนเขตฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ ชุมชน และประชาชน ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี ประชาชนในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี ปัจจุบันเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรีแบ่งเขตการปกครอง รวมทั้งสิ้น 15 เขต ดังนี้ 1) เขตธนบุรี 2) เขตคลองสาน 3) เขตบางกอกน้อย 4) เขตบางกอกใหญ่ 5) เขตตลิ่งชัน 6) เขตบางพลัด 7) เขตทวีวัฒนา 8) เขตหนองแขม 9) เขตบางแค 10) เขตภาษีเจริญ 11) เขตบางบอน 12) เขตบางขุนเทียน 13) เขตจอมทอง 14) เขตทุ่งครุ 15) เขตราษฎร์ บุรณะ จำนวนประชากร (ข้อมูล ณ ธ.ค. 60) 1,759,964 คน จำนวนบ้าน (ข้อมูล ณ พ.ค. 60) 786,076 ครอบครัว (<https://th.wikipedia.org> สืบค้นวันที่ 1 สิงหาคม 2561)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ชุมชน และประชาชน ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 4 เขต ได้แก่ เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตตลิ่งชัน และเขตคลองสาน ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระภิกษุ 2 รูป เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครู 14 คน นักเรียนและนักศึกษา 40 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 61 คน รายนามเสนอในภาคผนวก ก กรณีในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระภิกษุ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑในแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและนักศึกษา ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่เป็นพื้นที่กรณีศึกษา ได้แก่ ชุมชนบริเวณวัดอนงค์ารามวรวิหาร ชุมชนบริเวณวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ชุมชนบริเวณคลองบางหลวง และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม การเลือกกรณีศึกษาเป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ของชุมชนในพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรณีในการเลือกกรณีศึกษา คือ เป็นชุมชนเก่าแก่ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศและระดับโลก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง แผนที่ชุมชน เหตุการณ์สำคัญในชุมชน สภาพชุมชน สภาพทางสังคมและการศึกษา ประชากร สภาพทางวัฒนธรรม การจัดลำดับฐานะรายได้ของคนในชุมชน เครือข่ายทางสังคม ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายนามผู้เชี่ยวชาญเสนอในภาคผนวก ข

2. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ประธานชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข

3. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข

4. แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในชุมชน กิจกรรมที่เป็น การอนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข

5. แบบสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อในชุมชนเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และ ความเชื่อในชุมชนซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอ ในภาคผนวก ข

6. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ในชุมชนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข

7. แบบสอบถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และข้อเสนอแนะในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบบสอบถามฉบับนี้ปรับปรุงมาจาก ھرรษา มีมงคลกุลดิลก (2551); พร ทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553); นิธิภัทร บาลศิริ (2559); นิธิภัทร บาลศิริ (2561) ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข ผลการประเมินค่านวนค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC) เท่ากับ 1.00 เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 50 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ของข้อคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เท่ากับ 0.971 ข้อ คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เท่ากับ 0.970 ข้อคำถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เท่ากับ 0.955

8. แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ประสิทธิภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบ มีส่วนร่วม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม และข้อเสนอแนะในการ การจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม แบบสอบถามฉบับนี้ปรับปรุงมาจากประสิทธิ์ พิทักษ์คช วงศ์ (2554) ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอใน ภาคผนวก ข ผลการประเมินค่านวนค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC) เท่ากับ 1.00 เมื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขต พื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 50 คน แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอ นบาคของข้อคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมได้เท่ากับ 0.945 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วน ร่วม ได้เท่ากับ 0.976

9. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย สำหรับบันทึกข้อมูลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่ง เรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีแบบบันทึก จำนวน 6 ฉบับ ดังนี้

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 1 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย หน่วยงานที่สังกัดของผู้วิจัย ปีที่ทำวิจัยเสร็จสิ้น และชื่องานวิจัย

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 2 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย ประเภทของการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 3 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย พื้นที่ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 4 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 5 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย ผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 6 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย และผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

โดยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC) เท่ากับ 1.00

10. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย สำหรับนำไปประเมินคุณภาพของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย แบบประเมินคุณภาพการวิจัย (สำหรับการบันทึกข้อมูล) และเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence : IOC) เท่ากับ 1.00 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยนี้ได้ปรับปรุงมาจาก นัทธี เชียงชนะ (2550); ทศวรรณ คำทองสุข (2550) และนฤมล อุดมคุณ (2552)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อจำแนกในแต่ละวัตถุประสงค์ในการวิจัยสามารถนำเสนอได้ดังตาราง 3.4

ตาราง 3.4 รายการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลในแต่ละวัตถุประสงค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ชุมชน ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร	1. แบบสำรวจชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง แผนที่ชุมชน เหตุการณ์สำคัญในชุมชน สภาพชุมชน สภาพทางสังคมและการศึกษา ประชากร สภาพทางวัฒนธรรม การจัดลำดับฐานะรายได้ของคนในชุมชน เครือข่ายทางสังคม 2. แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในชุมชน กิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข 3. แบบสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อในชุมชนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อในชุมชน 4. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อในชุมชนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ชุมชน
2 เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	1. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 1 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย หน่วยงานที่สังกัดของผู้วิจัย ปีที่ทำวิจัยเสร็จสิ้น และชื่องานวิจัย 2. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 2 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย ประเภทของการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 3 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย พื้นที่ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล 4. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 4 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล 5. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 5 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย ผลการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 6. แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ฉบับที่ 6 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชื่อผู้วิจัย และผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 7. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย 8. เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย

ตาราง 3.4 รายการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลในแต่ละวัตถุประสงค์ในการวิจัย (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร	แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ประสิทธิภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม และข้อเสนอแนะในการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม
4. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร	แบบสอบถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
5. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชนบนฐานเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเขตฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร	1. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ดูแลแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ประธานชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม 2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น อัตลักษณ์ชุมชน แหล่งเรียนรู้เชิงเกษตรกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในเขตโดยใช้แบบสำรวจชุมชน แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ แบบสัมภาษณ์ประชาชน แบบสำรวจความเป็นอยู่ในครอบครัว แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อในชุมชน แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

2. การรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการสืบค้นที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และฐานข้อมูลห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง การจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

5. การศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ของชุมชนเขตพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) กับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) ในส่วนของการวิเคราะห์อภิมานได้มีการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล (effect size) เพื่อใช้เป็นดัชนีมาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบผลการวิจัยในแต่ละเรื่องตามแนวคิดของ Glass, McGaw และ Smith (1981) ตามสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

1.1 การคำนวณจากค่า r สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]}$$

1.2 การคำนวณจากค่า t สำหรับการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระกัน และสัมพันธ์กัน

$$d = t \sqrt{\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C}}$$

$$d = t \sqrt{\frac{2}{n(1-r_{EC}^2)}}$$

1.3 ค่าสถิติ t สำหรับการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่า r

$$r = \frac{1}{\sqrt{t^2 + n - 2}}$$

$$d = \sqrt{\frac{n-2}{n} \left[\frac{2r}{\sqrt{1-r^2}} \right]}$$

1.4 การคำนวณจากค่า F (West and Wiratchai, 1984 อ้างถึงใน นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541)

$$d = 2f \sqrt{\frac{3(k-1)}{k+1}}$$

$$f = \frac{\eta^2}{1 - \eta^2}$$

$$\eta^2 = \frac{F(k - 1)}{F(k - 1) + (n - k)}$$

1.5 การคำนวณจากค่า χ^2

$$r = \frac{\chi^2}{\chi^2 + n}$$

1.6 การคำนวณจากค่า Mann-Whitney U

$$r = r_{pb} \frac{\sqrt{n_1 n_2}}{un}$$

$$r_{pb} = 1 - \frac{2U}{n_1 n_2}$$

สัญลักษณ์ต่างๆ ข้างต้นมีความหมายดังนี้

- d แทน ค่าขนาดอิทธิพล
- F แทน ค่าสถิติ F
- f แทน ค่าสถิติ f
- r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
- χ^2 แทน ค่าสถิติไค-สแควร์
- t แทน ค่าสถิติ t
- η แทน ค่าขนาดอิทธิพล η
- U แทน ค่าสถิติ Mann-Whitney U
- r_{pb} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พ้อยท์ไบซีเรียล
- n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- C แทน กลุ่มควบคุม
- E แทน กลุ่มทดลอง
- k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล
- u แทน ค่า ordinate of unit normal distribution

2. ข้อมูลจากการลงศึกษาในพื้นที่ภาคสนาม มีดังนี้

2.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

- ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participatory observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (nonparticipatory observation)

- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction) การจำแนกประเภทข้อมูล (typological analysis)

2.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

- ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับการศึกษาชุมชนในเขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตตลิ่งชัน และเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

- ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนในพื้นที่เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่เขตตลิ่งชัน และเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ด้วยสถิติดังต่อไปนี้ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าความโด่ง ค่าความเบ้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test เทคนิค ANOVA เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ระดับความคิดเห็นตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

3. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ได้แก่

- รูปแบบรูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชนบนฐานเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน เขตฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของรูปแบบพิจารณาจากฉันทามติ (consensus) ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข

4. การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือประกอบการวิจัย ในการสำรวจและศึกษาแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเป็นหนังสือภาพประกอบการวิจัย จำนวน 4 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ฝั่งธนบุรี : เขตบางกอกใหญ่

เล่มที่ 2 แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ฝั่งธนบุรี : เขตบางกอกน้อย

เล่มที่ 3 แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ฝั่งธนบุรี : เขตบางกอกตลิ่งชัน

เล่มที่ 4 แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ฝั่งธนบุรี : เขตบางคลองสาน

การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือภาพประกอบการวิจัย ดำเนินการโดยใช้การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการบริหารการศึกษา และด้านภาษาไทย รายชื่อผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ข ซึ่งเป็นการตรวจสอบด้วย “ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index : CVI)” หรือ “ดัชนี CVI” (Waltz and Bausell, 1981; Lynn, 1986 อ้างถึงใน Fung, 2010, p.114) จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ผลการ

ประเมินหนังสือภาพทั้ง 4 เล่มข้างต้น โดยให้คะแนนตั้งแต่คะแนน 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีนี้จะให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อความแล้วให้ระบุค่าคะแนนดังนี้ “0 แทน ไม่สอดคล้อง” “1 แทน สอดคล้องน้อยที่สุด” “2 แทน สอดคล้องน้อย” “3 แทน สอดคล้องปานกลาง” “4 แทน สอดคล้องมาก” “5 แทน สอดคล้องมากที่สุด” คะแนนผลการประเมินที่ได้จะนำมาคำนวณค่าร้อยละของจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ผลการประเมินตั้งแต่คะแนน 3 ขึ้นไป สำหรับเกณฑ์การพิจารณาค่าความตรงเชิงเนื้อหานั้น Beck และ Owen (2007 อ้างถึงใน Fung, 2010, p.74) กล่าวว่า กรณีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 – 4 คน ค่าดัชนี CVI ควรมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 100 กรณีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ค่าดัชนี CVI ควรมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 80 ขึ้นไป กรณีผู้เชี่ยวชาญจำนวนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ค่าดัชนี CVI ควรมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 78 ขึ้นไป Lynn (1986 อ้างถึงใน Fung, 2010, p.74) ได้นำเสนอสูตรในการคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาไว้ดังนี้

$$CVI = \frac{n}{N} \times 100$$

สัญลักษณ์ต่างๆ มีความหมายดังนี้

CVI แทน ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ผลการประเมินว่า “ข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่วัดตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป” หรือ “ผลการประเมินตั้งแต่ 3 ขึ้นไป”

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี